

První dáma polské poezie v Praze

Zásadní událostí letošního ročníku Světa knihy se nesporně stala návštěva polské básničky a nositelky Nobelovy ceny za literaturu Wisławy Szymborské. Paní Szymborská se se svými čtenáři setkala na veletrhu v pátek odpoledne. S jejími životními osudy, které začaly v roce 1923, a s její uměleckou a tvůrčí dráhou, nejprve seznámila přítomné česká básnička Viola Fischerová. Při této příležitosti připomněla myšlenku paní Szymborské „bez ohledu na délku života, má být životopis krátký“. Zdůraznila význam Wisławy Szymborské nejen pro polskou poezii a literaturu (vydala dvacet sbírek a její dílo čítá tři stovky básní), ale i kritiku a esejistiku. Představila rovněž dvorní překladatelku Wisławy Szymborské do češtiny Vlastu Dvořáčkovou. V následném programu pak zaznělo dílo polské básničky, jež bylo recitováno tichým ale zaujatým hlasem, jak v autorském podání, tak v podání překladatelky Vlasty Dvořáčkové a v přednesu posluchačky DAMU, herečky Marie Štípkové. Kořením programu bylo pak několik ukávek z korespondence Wisławy Szymborské s mladými autory, které rozhodně nepostrádaly ironii a duchaplný vtip. Je nepochybné, že paní Szymborská je první dámou polské poezie nejen svým talentem, ale i neutuchající vitalitou, elegancí a charismatem. IK

Premia Bohemica míří už potřetí do Bulharska

V osmnáctileté historii oceňování nejlepších zahraničních překladatelů české literatury putuje Premia Bohemica už potřetí do Bulharska. Bulharští překladatelé se tak stali nejčastějšími laureáty této ceny.

Ačkoliv se to na první pohled zdá překvapivé, má to své přirozené vysvětlení. Když se Bulharsko na konci 19. století vymanilo ze čtyř století trvajících nadvlády Turků, byli to právě čeští intelektuálové z mnoha oborů, kteří pomáhali utvářet moderní bulharskou společnost. Od té doby se

ke svým překladům vybírala díla obsahově složitá, myšlenkově mnohvrstevnatá a jazykově komplikovaná. Má za sebou překlady děl Milana Kundery, ale její prestižní disciplínou jsou překlady Bohumila Hrabala, například Morytáty a legendy, Příliš hlučná samota nebo Obsluhoval

datuje náklonnost Bulharů k české literatuře. Bulharská bohemistika je na vysoké úrovni a pěstuje se téměř na všech vysokých školách v zemi. Proto je v Bulharsku i dost překladatelů z českého jazyka. Významné postavení mezi nimi má letošní laureátka ceny – Anželina Penčeva.

Anželina se narodila v roce 1957 v Sofii. Ke studiu Bohemistiky se dostala v roce 1977, a to čirou náhodou. Ale nikdy toho nelitovala, i když jí každodenní život s češtinou „přinesl dokonce i manžela“. Dlouhá léta paní Penčeva pracovala jako redaktorka nakladatelství Narodna kultura, což je bulharský ekvivalent českého Odeonu. Tam se věnovala právě překladům české literatury. Sama si

jsem anglického krále. Zároveň se pouští i do překladů současných českých prozaiků, například do děl Jiřího Kratochvíla.

Ve své děkované řeči Anželina Penčeva vyzdvihla přínos českého ministerstva kultury, které svojí grantovou politikou umožňuje, aby překlady českých knih v Bulharsku vůbec vycházely. Bulharský knižní trh je příliš malý a bulharští nakladatelé se tudíž nehrnou do rizika vydávat české překlady bez finanční podpory.

Díky Anželině Penčevě, ale i dalším bulharským bohemistům, se česká literatura prezentuje v této zemi ve velice reprezentativním výběru a nechybí zde prakticky žádné z pilířových děl naší národní literatury. Raš

ROZHOVOR

Čínský knižní trh se představuje

Generální ředitel divize mezinárodních knižních veletrhů společnosti China Universal Press & Publication Co., Ltd., pan Dai Lan, pořadatel čínské prezentace na veletrhu, o vzájemné česko-čínské knižní spolupráci

Jaký byl hlavní důvod vaší účasti na veletrhu?

Chtěli jsme samozřejmě především přispět k rozvoji čínsko-českých vztahů v oblasti knižní kultury. Čínský trh je veliký a čínští nakladatelé mají o český trh zájem. Naším hlavním cílem tedy je podpořit rozvoj vzájemných vztahů.

S jakou nabídkou čínští nakladatelé do Prahy přijeli?

Naše delegace zahrnuje deset různých nakladatelství s velmi pestrými nabídkami – najdete u nás dětské knihy, učebnice čínštiny, beletrii, společenskou literaturu, literaturu o architektuře... Než jsme do Prahy přijeli, zjistili jsme si co nejvíce informací o českém knižním trhu na internetu a doufáme, že prostřednictvím

naší účasti si tyto znalosti ještě prohloubíme. Až přijedeme příště, možná bude skladba našeho stánku taková, že přiláká ještě více českých nakladatelů.

Jak byste zhodnotil vaši účast po prvních dnech veletrhu?

Jako den ode dne lepší! Včera se odehrálo setkání mezi českými a čínskými nakladateli, jehož náplní bylo předávání informací z nejrůznějších oblastí. Důležité informace jsme obdrželi také od ředitelky veletrhu paní Dany Kalinové. Během dneška již máme možnost na našem stánku přivítat mnoho návštěvníků a hostů z řad nakladatelů se zájmem o čínský trh, které seznamujeme s našimi knihami a nabízíme jim autorská práva. Doufáme tedy v úspěšnou účast. LuH

Letos opět na veletrhu vaříme s knihou

Vize versus peníze

Jak sehnat finanční prostředky na zajímavé projekty v oblasti literatury a na podporu čtenářství? O své zkušenosti se přijeli podělit zástupci sponzorovaných projektů z Německa, Rakouska a Velké Británie.

Je s podivem, že ačkoli byli na diskuzi pozváni zástupci obdobných českých organizací a nakladatelů, v řadách diváků jich nesedělo mnoho. Že by v České republice byli všichni s financováním prospěšných projektů spokojeni? Pokud ano, je to skvělá zpráva, pokud ne, pak je škoda, že si své zahraniční kolegy nepřišli poslechnout. Jejich zkušenosti jsou zajímavé a poučné.

Viv Bird z Velké Británie představila projekt Book Trust. „Snažíme se přilákat děti i dospělé ke čtení různými formami. Máme mnoho programů, například program Book Start, kdy děti zís-

kávají balíček s knižní nabídkou a knihy zdarma, s nimiž si mohou založit první vlastní knihovničku,“ představila stručně část činnosti své organizace. Book Trust je charitativní organizací, na jejímž financování se částečně podílí stát a částečně soukromý sektor. „Chvilu to trvalo, ale podařilo se nám přesvědčit nakladatele i knihkupce, že je naše činnost pro ně důležitá. Že propagace čtení už od útlého věku jim přivede nové zákazníky.“ Z trochu jiné strany to vzali v Rakousku, kde je největší čtenářskou organizací Klub mladých čtenářů. „Jsme nezisková organizace s malým grantem od státu

a každý den mě tedy zaměstnává otázka, jak na naši činnost sehnat peníze. Snažíme se podporovat děti a mládež, aby četly, vydáváme časopisy, spolupracujeme se školami, ale grant, který od státu dostáváme je méně než 10 procent rozpočtu,“ říká Gerhard Falschlehner. „Našli jsme pochopení u velkých firem, jako je ÖMW. Společně jsme vytvořili mnoho zajímavých projektů. Zapojili jsme i známé tváře a dohromady to funguje výtečně.“ Heinrich Kreibich z německé organizace Stiftung Lesen, která nezískává žádné prostředky ze státního rozpočtu, také sází na spolupráci s velkými firmami. „Máme několik sponzorů, s nimiž udržujeme dlouhodobou spolupráci. Jedním z takových partnerů je například automobilka Škoda, která nám poskytl vozy pro naše mobilní čtení ve školách. Spolupracujeme i s potravinářskou firmou Nestlé nebo Coca-Cola. Snažíme se jim nabídnout zajímavé podmínky, které přinesou propagaci i jejich produktům. S Nestlé jsme například udělali projekt Čas snídaně – čas na čtení, do nějž se zapojilo až tři tisíce školek. Pro obě strany je takové spojení zajímavé,“ podělil se se svými zkušenostmi Heinrich Kreibich.

Jak je to u nás? České zkušenosti z výše uvedených důvodů bohužel v diskuzi nezazněly. Možná příště.

JaM

SBLIŽOVÁNÍ NÁRODŮ SKRZE KNÍŽKY

V pátek dopoledne byly návštěvníkům veletrhu představeny některé knížky, které reprezentují publikační činnost Domu národnostních menšin v Praze. Jde o cizojazyčné tituly, které ovšem mají přímý vztah k českému prostředí.

Nejdříve pan István H. Tóth, přednášející na pražské Univerzitě Karlově, seznámil posluchače se dvěma knižními tituly v maďarském jazyce. Předně jde o životopisný román Rodinná historie, kterou napsala dnes osmdesátiletá autorka Taťána Poljaková, žijící v Ostravě. Její rodina pocházela z Mukačeva a postupně, v průběhu stalet se stěhovala přes Maďarsko a Slovensko až do Čech. Rodinu tvořily zajímavé osobnosti – například teta autorky byla sochařkou prezidenta T. G. Masaryka. V širší rodině bylo i několik kněžích. Na pozadí autobiografické rodinné ságy se ovšem odehrává mnoho převratných politických událostí ve střední Evropě, včetně rozpadu Rakouska-Uherska. Významné knihy je velmi humanistické a na skutečných životních příbězích dokládá, že národy střední Evropy spolu dokázaly žít v přátelství a spolupráci. Druhým maďarským publikačním počinem je učebnice maďarské gramatiky. Zajímavé na ní je to, že ji napsal český student Univerzity Karlovy Radek Patloka. Může se zdát, že je to až drzost, když český student napíše gramatiku maďarštiny, ale maďarská vědecká obec

to velmi ocenila a přivítala, neboť logika maďarštiny je velmi odlišná od logiky slovanských jazyků. Patloka maďarská gramatika tak je mnohem přístupnější právě studentům ze slovanských zemí.

Druhým hostem besedy byl německý pišící autor Walter Piverka, který představil dvě své nové knihy. Jednak autobiografický román Býti Němcem, který začíná v době odsunu Němců po 2. světové válce, kdy se na našem území podařilo zůstat jen malému počtu zástupců této menšiny. Hlavním hrdinou je čtrnáctiletý chlapec, který je stále konfrontován s národnostně determinovaným vnímáním dějin. Jeho zkušenost je však jinná. Postupně poznává, že lidé se rozdělují spíše na dobré a špatné, a nikoliv podle národnostního klíče. Příběh hlavního hrdiny je doveden až do roku 1989, kdy už jako zralý muž vstupuje do české politiky. Druhou knihou Waltera Piverky je sborník dokumentů s názvem Německá menšina v Československu. Tato kniha zachycuje hledání nové identity německé menšiny v našem státě v období 1989 až 1992.

Raš

Staré knihy pro mladé lidi

Překládat nebo adaptovat, toto dilema se včera bouřlivě řešilo v diskusi nazvané Harry Neználek a ti druzí.

Příznivci Harryho Pottera byli zklamáni, protože český překladatel této oblíbené knihy Pavel Medek bohužel kvůli nemoci musel svou účast na diskusi odříct. Stejně tak učinili i další plánovaní hosté, místo nichž usedli do horkých křesel překladatel Viktor Janiš a překladatel, literární kritik a zástupce nakladatelství Albatros Petr Onufer. Společně s moderátorem diskuse Lukášem Novosadem a s diváky zavedli původní téma překladů literatury pro děti a mládež do nečekaných zákoutí.

Překládat nebo adaptovat

„Dětská literatura zesložitěla,“ zaznělo z úst hostů několikrát. To, co četly děti dříve, se nedá srovnat s tím, co čtou dnes. Knihy jsou složitější a témata i jejich podání jsou mnohdy spíše dospělá než dětská. Tím pádem ovšem dochází k tomu, že mezi záplavou současné dětské literatury si původní díla hledají k dětem cestu jen těžko. „Chtěli jsme znovu vydat Julese Verna a dlouho jsme zvažovali, zda nově překládat nebo adaptovat,“ říká Petr Onufer. „Nakonec jsme se rozhodli pro adaptaci z pera Ondřeje Neffa. Ten některé věci přidal, některé upravil a něco i vypustil. Musím přiznat, že reakce byly rozporuplné, především z řad čtenářů, kteří znají původní překlady. Na dru-

hou stranu vím, že Verna si v knihovně dětských čtenářů nepůjčují, takže jestli je tohle cesta, jak k nim tuto klasiku dostat, pak má takový počin smysl,“ dodává Onufer a zmiňuje další klasiku – Karla Maye. „Nedávno se mi dostal do rukou původní překlad a musím přiznat, že mi to přišlo naivní až směšné. Přistupoval jsem k tomu ovšem s nostalgii a vzpomínkou na své dětství, a proto mi to nijak nevadilo. Pokud ale chceme, aby si k takovému dílu našly cestu dnešní děti, je třeba popřemýšlet o tom, zda dílo neupravit. I když je jasné, že z Maye Rowlingovou neuděláme.“ „Na druhou stranu bychom měli zvážit, jak moc bychom měli čtenáři vyjít vstříc,“ dodal na toto téma Viktor Janiš. „Kdybychom všechno upravovali tak, aby tomu děti rozuměly, pak se naučí žádnou složitější slovní zásobu. Jsem pro určité ohledy, ale s mírou. Základem překladu je ctít autora.“

Z češtiny do češtiny

„Foglar mi připadá legrační a naivní,“ padlo z úst studentů, kteří zasedli mezi diváky, a otevřela se tak diskuze i nad adaptací českých knih, které dnes už patří ke klasice. „Potřebujeme se s hrdiny ztotožnit, a to s těmi Foglarovými nejde, zatímco s hrdiny knih Joanne Rowlingové se ztotožnit doká-

žeme,“ říkají studenti. Má se tedy i původní česká literatura adaptovat tak, aby k ní děti našly snazší cestu, nebo dílo nechat v původní verzi a bohužel je tak odsoudit k zaprášení na policičkách knihoven? To je hodně ožehavé téma. „Měli jsme vydávat Povídky malostranské a kolegyně dílo upravila pro současné dětské čtenáře. Měl jsem z toho husí kůži,“ říká Petr Onufer z nakladatelství Albatros. „Na druhou stranu jsme nedávno vydali antologii poezie pro děti, kterou jsme pojali v současném duchu, a byl to jednoznačný úspěch. Přizvali jsme ke spolupráci ilustrátorky, které látku zpracovaly spíše komiksově, a první náklad se okamžitě vyprodal. Takový úspěch s poezií jsme nečekali,“ dodává. „Problém, že původní knihy a klasičtí autoři jsou pro dnešní děti nepřístupné, je i v současném pojetí vyučování literatury ve školách. Děti se učí strohá data místo toho, aby se učily díla pochopit a čteny. Pokud by se už učivo pojalo jinak, děti si cestu ke klasickým autorům, a třeba i k původnímu zpracování Povídek malostranských, najdou,“ uzavřel diskusi Onufer. Odpověď na otázku, zda tedy v budoucnu budeme dávat klasickým dětským knihám nový moderní kabát nebo budeme ctít původní texty, zůstala prozatím viset ve vzduchu. Jak ji vyřešíme? JaM

Děti čtoucí a soutěžící

Nesporně novou a úspěšnou cestou, jak prohloubit zájem dětských čtenářů o knížky, se ukázala v pátek odpoledne soutěž Soutěž čtenářů, soutěž ve znalosti obsahu knih. Projekt, jehož předkolo na veletrhu proběhlo, se plánuje od podzimu rozběhnout ve školách po celé republice. Na veletrhu se utkaly tři týmy žáků šestých tříd pražských základních škol Červený vrch, Emy Destinové a Hanspaulka. Moderátor Zdeněk Eška položil týmům po třech detailních otázkách z pěti titulů současné zahraniční i tuzemské dětské literatury. Jednalo se o knížky, které měly dětské týmy dopředu zadány, a jak se ukázalo, poctivě načteny. Nutno přiznat, že klání nepozbušilo napětí a soutěživého zápalu. Sállem zazníval potlesk, nechybělo vzrušení ani radost z vítězství. Pomyšlné zlato získali žáci ZŠ Hanspaulka, před ZŠ Emy Destinové a ZŠ Červený vrch. Oslovené učitelky potvrdily, že už příprava na soutěž probudila v jejich třídách zájem o četbu jednotlivých titulů, a to nejen u soutěžících, ale i jejich spolužáků. Vítězi se tak vlastně staly všechny děti, protože se u nich jistě naplní motto kampaně, v rámci které se soutěž konala, „Rosteme s knihou“. IK

Vyhlášení cen Literatura a sblížení kultur

Žijeme v různých zemích, ale kniha nás seznamuje aneb Literatura a sblížení kultur, tak znělo zadání literární soutěže pro žáky základních a středních škol. Napsat úvahu o tom, která kniha pomohla účastníkům soutěže nejlépe poznat nějakou cizí zemi, a naopak doporučení cizinci, která kniha nejlépe vystihuje české prostředí, byl úkol nádherně obtížný. Vyhlášení výsledků se zúčastnili herci Pavel Oubram (vlevo) a Lukáš Hejlík (uprostřed) a vítězové v 1. kategorii Jana Balážová a ve 3. kategorii Matouš Hartmář.

Na Skřípci letos Pes Baskervilský

Ani letos nebyli návštěvníci knižního veletrhu ochuzeni o udílení ceny za nejhorší překladatelský počin uplynulého roku – takzvané anticeny Skřípec, která je jakýmsi protipólem k prestižním překladatelským cenám Josefa Jungmanna.

Hlavní porota Skřípce zasedala ve stejném složení jako v loňském roce – anglista Miroslav Jindra, romanista Václav Jamek a germanista Vratislav Slezák. Na úvod porota pro pořádek uvedla, že na anticenu Skřípec je nutné pohlížet jako na určitou společenskou hru, která má postiženou popíchnout a povzbudit k lepším výkonům. Rozhodně není namístě brát ceny osudově, neboť jak se v dnešní době ukazuje, málokterá kritika opravdu zlomí vaz. A je třeba si uvědomit, že i u těch nejlepších překladů se občas najdou „určité skluzy“. Následovaly ukázky více či méně zábavných překladatelských nedorozů. Přinášíme některé z nich, aniž bychom je přiřazovali konkrétním dílům, čistě jen jako ochutnávku:

- velká vlaková loupež byla přeložena jako přepadení dostavníku;
- Chaplin měl podle překladatele neobyčejné vnější podmínky. Zahraniční autor měl na mysli nijak oslnivý zevnějšek;
- pojmem záhadná vnitřní krajina bylo přeloženo obyčejné vnitrozemí.

Častým nešvarem podle poroty je překlad otrocký. Vyznačuje se tím, že není úplně chybny, ale působí značně těžkopádně:

- poměrně nejpočetnější řada;
- zhroutí se v přímém přenosu na vlnách rádia;
- nemůže být dál od pravdy;
- vraždit policajty bez jakékoliv selekce;
- můžeš vidět žabu ve školské tašce;
- kolik foukacích slyšíš nástrojů?

Otrocký překlad se leckdy vyznačuje špatným slovosledem, který je pozůstatkem originální správné větné stavby. V jednom překladu z francouzštiny jsme se mohli dočíst:

- kála jsem se a zároveň jsem se hrozila mou povahou, která odmítala chytat do pastí své přátele; myšleno však bylo, která odmítala své přátele chytat do pastí, což má značně jiný význam.

K pousmání by mohl být neohrabaný překlad dětské říkačky: *This a pin and that is a pig. Pin is thin and pig is thick.* Překladatel se držel věcnosti a verš přebásnil: Toto je špendlík a tam-

to je prase. Špendlík je tenký, prase je tlusté. Bohužel k pousmání to není, když se dozvíme, že je to citace z oficiální učebnice angličtiny, kde zároveň věta *What colour are they?* je přeložena jako *Jaké barvy jsou oni?* a v jiné větě umí dívka „spívat“. K tomu lze snad jen podotknout, že je krásné vidět dívku dospívat!

Ale zpět k anticeně Skřípec. Tu letos nevyhrál žádný z těchto úsměvných překladů, ale počin daleko zákeřnější – konkrétně vydání *Psa Baskervilského* nakladatelstvem Milenium Publishing. Ačkoliv v tiráži knihy je uveden překlad Josefa Pachmayera z roku 1905 (navíc zkomoleně uvedeného jako Josefa Puchmajera), ve skutečnosti byl použit překlad Františka Gela z let 1958 až 1969 uveřejněný tehdejšími nakladatelstvími Albatros. Porotci Skřípce tuto záměnu doložili nade vší pochybnost citacemi z obou překladů. Anticenu Skřípec tak byl „oceněn“ publikační počin, při němž se nakladatelství záměrně vyhnulo finančnímu vypořádání s dědicí překladatele Františka Gela. A nakonec, jak se většinou v minulosti stávalo, laureát si veřejně pro cenu na jeviště nepřiseřel. Raš

Slovník roku už pošetnácté

V pátek 14. května byly v rámci Světa knihy slavnostně předány ceny již 16. ročníku soutěže vyhlášené Jednotou tlumočnicků a překladatelů, ceny Slovník roku. Odborná porota vybírala z 87 přihlášených titulů a dospěla k těmto výsledkům:

- **Hlavní cenu SLOVNÍK ROKU** získal: Heřman, Karel – Blažejová, Markéta – Goldhahn, Helge a kol.: NĚMECKO-ČESKÝ SLOVNÍK FRAZEOLOGISMŮ A USTÁLENÝCH SPOJENÍ / DEUTSCH-TSCHECHISCHES WÖRTERBUCH DER PHRASEOLOGISMEN UND FESTGEPRÄGTEN WENDUNGEN. C.H.Beck, Praha 2010.
- **Cenu poroty za překladový slovník:** Zuzana Holá: ČESKO-ŠPANĚLSKÝ ODBORNÝ SLOVNÍK. Computer Press, Brno 2009.
- **Cenu poroty za výkladový slovník:** Hendrych, Dušan a kol.: PŘÁVNICKÝ SLOVNÍK. C.H. BECK, Praha 2009.
- **Cenu poroty za encyklopedické dílo:** Zádřapa, Lukáš – Pejčochová, Michaela: ČÍNSKÉ PÍSMO. Academia, Praha 2009.
- **Cenu poroty za frazeologický slovník:** Heřman, Karel – Blažejová, Markéta – Goldhahn, Helge a kol.: NĚMECKO-ČESKÝ SLOVNÍK FRAZEOLOGISMŮ A USTÁLENÝCH SPOJENÍ / DEUTSCH-TSCHECHISCHES WÖRTERBUCH DER PHRASEOLOGISMEN UND FESTGEPRÄGTEN WENDUNGEN. C.H.Beck, Praha 2010.
- **Cenu poroty za slovník vydaný ve Slovenské republice:** Majtán, Milan a kol.: HISTORICKÝ SLOVNÍK SLOVENSKEHO JAZYKA. I (A–J), II (K–N), III (O–Pochytka), IV (Poihrat sa–Pytovať). V (R–Š), VI (T–V), VII (Z–Ž, Dodatky). Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV a VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1991–2008.
- **Čestná uznání:** Veselý, František Xaver – Spáčil, Jiří (ed.): VŠEOBECNÝ SLOVNÍK PŘÁVNÍ. I.–V. díl. Wolters Kluwer ČR, Praha 2009. Průcha, Jan (ed.): PEDAGOGICKÁ ENCYKLOPÉDIE. Portál, Praha 2009. Baštecká, Bohumila (ed.): PSYCHOLOGICKÁ ENCYKLOPÉDIE. APLIKOVANÁ PSYCHOLOGIE. Portál, Praha 2009. IK

Ceny Tourmap 2010 předány

V pravé poledne v pátek 14. května byly už posedmé v rámci veletrhu Svět knihy slavnostně předány ceny Tourmap.

V kategorii **Mapy s turistickým obsahem** vybírala odborná porota z 537 titulů a usnesla se na tomto pořadí:

1. Plan & Go! Jungfrau Region (Federal Office of Topography)
2. Soubor turistických map Klubu českých turistů (TRASA, spol. s r.o)
3. Poznávejte Česko (SHOCart, spol.s r.o.)

V kategorii **Turistické průvodce** soutěžilo 198 produktů a oceněny byly:

1. Soubor průvodců Bradt (Nakladatelství JOTA)
 2. Alpy – Velký turistický průvodce (Marco Polo, s.r.o)
 3. Secret London. An unusual guide (Editions Jonglez)
- Porota rovněž udělila zvláštní cenu PRIX JURY Toulavé kameře 9 (Freytag&Berndt)

V kategorii **Cestopisy** soutěžilo 31 titulů a porota rozhodla takto:

1. Hana Růžičková: Švýcarsko – cestopis ve fotografii (Mladá fronta)
2. Z Paříže... Jan Šmíd (Nakladatelství Gutenberg)
3. Milan Silný: Každý kopec má své... nej (Cykloknihy s.r.o.)

Porota rovněž vybírala z nejlepších **regionálních produktů** a ocenila:

1. OSTRAVA!!! – Turistický průvodce městem a okolím (Freytag&Berndt / Statutární město Ostrava)
2. Soubor map Moravskoslezského kraje (SHOCart spol.s r.o./ Krajský úřad Moravskoslezského kraje)
3. Křížový vrch – kruhový výhled z rozhledny Stod – plán města (RAMAP / Město Stod)

A CO DĚTI? MAJÍ SI KDE ČÍST?

Na veletrhu Svět knihy si rozhodně děti mají kde číst, a to v dětském koutku v pravém křídle Průmyslového paláce. Děti i s rodiči tu mohou sáhnout do knihovničky, usednout do nadýchaných křesílek, odpočínout si a něco hezkého si přečíst. Připraveny jsou stoly pro malování i krmění, hračky a vůbec se tu příjemně odpočívá.

Skleněný pokoj

Román Skleněný pokoj, jehož hlavní postavou, dá-li se to tak říct, je brněnská vila Tugendhat, přijel na veletrh představit sám její autor Simon Mawer.

„Vila mě zaujala při návštěvě Brna. Měl jsem pocit, že je v ní ukrytý příběh, námět na román. Ta myšlenka mě nakonec tak pohltila, že jsem román napsal,“ vzpomíná autor. Vila se tak stala ústředním bodem děje, který jde napříč českými dějinami, lidé ve vile se mění, jen ona zůstává. „Rád bych uvedl na pravou míru spekulace, že osoby v knize jsou inspirovány skutečnými obyvateli vily. Není to tak. Románové osudy rodiny Landauerů nejsou spojeny se životem rodiny Tugendhatů,“ reagoval autor na dotazy, zda-li často hodně in-

timní pasáže vycházejí z historických pramenů. „Skutečný je jen dům, příběh, který se v něm odehrává, je vymyšlený. Co se týče osob, nečerpám z žádných zdrojů. Zajímá mě skutečně jen ten dům.“ Jediným zástupcem rodiny Tugendhatů, s nímž autor navázal kontakt, je vnuk Greta Tugendhatové. „Napsal mi mail, že se mu kniha moc líbí, a od té doby jsme spolu v kontaktu. Měli bychom se setkat,“ říká. „Těším se na to, že obje- vím další rozměr své knihy.“

JaM

DIVADLO V SOBOTU – S ARNOŠTEM LUSTIGEM!

Mladá fronta Vás srdečně zve na divadelní představení hry **Láska a tělo** v podání souboru Lukáše Hejlíka Listovani.cz za přítomnosti autora stejnojmenné knihy **Arnošta Lustiga**.
V sobotu, 15. května 2010 ve 13 hodin.
Sál Rosteme s knihou, Průmyslový palác, Výstaviště Praha-Holešovice

Mladá fronta – kvalitní knihy pro dobré čtenáře

Polish Poetry's First Lady in Prague

Without doubt, the visit of the Polish poetess and winner of the Nobel Prize for literature Wisława Szymborska counts among the most memorable events of this year's Book World. Mrs. Szymborska met with her readers on Friday afternoon. Wisława Szymborska's life, which started in 1923, and her artistic and creative career were first recounted by the Czech poet Viola Fischerová. She took the opportunity to quote Mrs. Szymborska's thought that "irrespective of how long a life is, its curriculum should be short". She also spoke about the importance of Wisława Szymborska not just in the context of Polish literature and poetry (she published twenty collections and her work amounts to three hundred poems), but also in the fields of critique and essays. Mrs. Fischerová introduced Wisława Szymborska's main translator into Czech Vlasta Dvořáčková. The ensuing programme fea-

tured the Polish poet's work, recited in silent but committed voice both of the author and her translator Vlasta Dvořáčková and by a drama student, actress Marie Štípková. Excerpts from Wisława Szymborska's letters to young authors, certainly not lacking in

irony and wit, added welcome flavour to the programme. It is beyond doubt that Mrs. Szymborska is Polish poetry's first lady not just for her talents, but also for her unflagging vitality, elegance and charisma.

IK

INTERVIEW

Introducing Chinese Book Market

International Book Fairs Division General Manager of the China Universal Press & Publication Co., Ltd., Mr. Dai Lan, organiser of the Chinese presentation at the book fair, talks about Czech-Chinese co-operation in the field of books

What is the main reason behind China's participation in the book fair?

Quite naturally we would like to, above all, help develop the Chinese-Czech relations in the field of book culture. China's market is large and Chinese publishers are interested in the Czech book market. So our main objective is to promote and develop these mutual relations.

What is the offer of Chinese publishers at the book fair?

There are ten publishing houses in our delegation with a very wide-ranging offer. Our stand features children's books, Chinese language textbooks, fiction, social science literature, literature about architecture... Before coming to Prague we looked for information about the Czech book market on the

internet and we hope to further deepen our knowledge through our participation here. Perhaps the next time we come the selection at our stand will be such that it will attract even more Czech publishers.

What can you say about your participation in the Book World after the first two days?

It gets better every day! Yesterday we had a meeting between Czech and Chinese publishers and we shared information from various fields. We also received a lot of relevant information from the book fair's director Dana Kalinová. Today we are welcoming visitors and publishing representatives at our stand who are interested in the Chinese book market – we introduce our books and offer copyright. We hope our participation will be successful. LuH

Cooking with books at the Book Fair

Vision versus Money

How to get the finance for interesting projects in the field of literature and for the support of reading? Representatives of subsidised projects from Germany, Austria and United Kingdom came to share their experience.

It is interesting to note that even though representatives of similar Czech organisations and publishers were invited to the debate, not many had gathered in audience. Does that mean everybody in the Czech Republic is satisfied with the way beneficial projects are supported? If yes, it is great news, if the answer is, however, no, than what a pity they have not come to listen to their foreign partners' interesting experiences.

Viv Bird from the United Kingdom has introduced project entitled Book Trust. "We try to attract children and adults to reading in various forms. We have many programmes, such as Book

Start, wherein children get a package with book offer and some free books, which they can use to start their own little library," she summarised a part of her organisation's activity. Book Trust is a charity organisation, partly financed by the state and partly by the private sector. "It took us a while but in the end we managed to persuade publishers and booksellers that our activity is important for them. That the promotion of reading from a very early age will win them new customers." In Austria they adopted a slightly different approach. Their biggest readers' organisation is the Young Readers Club. "We are a non-profit or-

ganisation with a small subsidy from the state, so every day I have to deal with the question of how do we finance our activity. We try to support children and young people in reading, we publish magazines, co-operate with schools, but the subsidy we get from the state makes up less than 10 percent of our budget," Gerhard Falschlehner says. "We found understanding with some big companies, such as OMW. Together we have collaborated on many interesting projects. We also involved some celebrities, and combined together it works really well." Heinrich Kreibich from the German organisation called Stiftung Lesen, which gets no money from the state budget, also relies on co-operation with big companies. "We have several long-term sponsors. One of them is Škoda Auto, which gave us cars for our mobile readings in schools. We co-operate with the food companies Nestlé or Coca-Cola. We try to offer them interesting conditions that would promote their products. With Nestlé we have collaborated on the project Breakfast Time – Reading Time, which had involved some three thousand preschools. This co-operation was interesting for both parties," Heinrich Kreibich said.

What is the situation in the Czech Republic? Unfortunately the Czech point of view was scarcely represented. Maybe next time. JaM

Premia Bohemica to Bulgaria for the Third Time

In the eighteen-year history of awarding best foreign translators of Czech literature, the Premia Bohemica heads to Bulgaria for the third time, making Bulgarian translators top the chart of this prize's winners.

Surprising as it may seem, it does have a natural explanation. When Bulgaria finally emerged from the four hundred years of Turkish rule in late 19th century, Czech intellectuals from various fields helped shape modern Bulgarian society, laying

foundations she chose works of elaborate content, wealth of thought and linguistic complexity. She has translated works by Milan Kundera, but her prestigious discipline are translations of Bohumil Hrabal, such as Morytates and Legends, Too Loud

foundations to later Bulgarian sympathies towards Czech literature. In Bulgaria the subject of Czech studies boasts very high quality and is offered by almost all of the country's universities, turning out sufficient numbers of translators from Czech. This year's laureate, Anželina Penčeva, enjoys a special position among them.

Anželina was born in Sofia in 1957. She enrolled for Czech studies in 1977 by sheer chance and never regretted it. Her everyday life with the Czech language has brought her a lot, including a husband. For many years Ms. Penčeva worked as editor in the Narodna kultura publishing house, specialising in translations of Czech literature. For her own trans-

a Solitude or I Served the King of England. She also translates works by contemporary Czech prose writers, such as Jiří Kratochvíl.

In her address, Anželina Penčeva emphasised the contribution made by the Czech ministry of culture, without whose subsidies Czech books could not be published in Bulgaria. The Bulgarian book market is very small, which means its publishers are not overenthusiastic to risk the publishing of Czech translations without financial support.

Thanks to Anželina Penčeva and other Bulgarian Czech-studies experts, Czech literature presents itself in this country in a highly representative selection, lacking none of our national literature's major works. RaŠ

BOOKS HELP ESTABLISH CLOSER TIES BETWEEN NATIONS

On Friday morning the book fair visitors were treated to a selection of books representing the publishing activity of Prague's National Minorities House. These foreign-language books are in direct relationship to the Czech environment.

First Mr. István H. Tóth, lecturer from the Prague Charles University, acquainted the audience with two book titles in Hungarian. These included the biographical novel entitled A Family History, written by a now eighty-year old author Taťána Poljaková from Ostrava. Her family came from Mukachevo and undertook a one-hundred-year odyssey through Hungary and Slovakia to Moravian Silesia. Some members of the family gained renown, such as the author's aunt, who became president T. G. Masaryk's sculptor. There were also several priests in the wider family circles. Against the backdrop of an autobiographical family saga, numerous revolutionary political events take place in central Europe, including the break up of Austria-Hungary. The book's message is pronouncedly humanistic, and using real human lives it proves that central-European nations were capable of living together in peace and co-operation. The second Hungarian publishing achievement is a Hungarian grammar textbook. Its author is a Czech Charles University student Radek Patloka. It might be considered a rather bold move for a Czech student to write a Hungarian grammar textbook, but the Hungarian academic community has appreciated

it, since the logic of the Hungarian language significantly differs from the logic of Slavonic languages. This makes Patlok's Hungarian grammar easy to access by students from Slavonic countries.

Debate's second guest was the German-language author Walter Piverka, who introduced his two new books. The first one was an autobiographical novel entitled Being German, which starts with the displacement of Germans after Second World War, when only a very small number of this minority's representatives remained on the Czech territory. The main hero is a fourteen-year-old boy, who is constantly confronted with a nationally-determined understanding of history. His own experience, however, is different. He gradually comes to realise that people should much rather be divided into good and bad, and not according to their nationality. The hero's story takes us all the way to the year 1989, when, as a mature man, he enters Czech political life. Walter Piverka's second book is a collection of documents entitled The German Minority in Czechoslovakia. This book documents the German minority's search for a new identity in our country between 1989 and 1992.

RaŠ

Old Books for Young People

Translate or adapt: such was the explosive topic of yesterday's discussion entitled *Harry Neznaika and Co.*

Harry Potter fans were probably disappointed, as the Czech translator of the popular work, Pavel Medek, had to cancel his participation due to illness, as had, in fact, some other debaters. Their hot seats were taken by translator Viktor Janiš and translator, literary critic and representative of Albatros publishers, Petr Onufer. Together with the debate's moderator Lukáš Novosad and the audience they offered some unexpected takes on the topic originally defined as translations for children and young people.

Translate or Adapt

"Children's literature has grown complex," the guests repeated several times. The texts children used to read are incomparable to what they read today. Books have become more complex and both the topics and their renditions are often more adult than infant. This results in a situation wherein original children's works find it hard to reach children's audiences in the flood of contemporary children's literature. "We wanted to publish Jules Verne again and spent long time considering whether to translate or adapt," Petr Onufer says. "In the end we decided to use Ondřej Neff's adaptation. He added some things, altered some other and even deleted some. I must admit that we had some antagonistic reactions, especially from readers who are familiar with the original

translations. On the other hand I know that children readers do not borrow Verne from libraries, so if in this way we can lead them to these classic works, than it is worth it," Onufer adds and speaks about another classic author – Karl May. "Recently I read the original translation and I must admit I found it naive, even ridiculous. But I read it with nostalgia, remembering my own childhood, so I did not really mind. But if we want today's children to find access to such work, we should consider making an adaptation of it. Even though it is clear that we cannot transform May into Rowling." "On the other hand we should also consider the extent to which we should facilitate the reader's role," commented Viktor Janiš. "If we are to adapt everything so that children would understand, then they will not learn any more complex vocabulary. I think we should have some regards, but only to an extent. The basis of any translation is honouring the author."

From Czech into Czech

"I find Foglar funny and naive," student members of the audience said, giving rise to discussion about adaptations from Czech classical works. "We need to identify with the heroes and in Foglar's case it is impossible. We can do it, however, with Joanne Rowling's heroes," the students say. Does it mean original Czech literature should

also be adapted in order to make it more easily accessible for children, or should original versions be honoured at the risk of condemning them to gathering dust on book shelves? This is a very delicate topic. "We were going to publish *Stories from the Lesser Quarter* and my colleague adapted the work for contemporary children readers. It gave me goose bumps," Petr Onufer from Albatros says. "On the other hand we recently published a children's poetry anthology, approaching it in a contemporary spirit, and it was a clear success. We invited illustrators to co-operate with us whose approach was reminiscent of comic books and the first impression quickly sold out. We did not expect poetry to be this successful," he adds. "This problem of original works and classic authors being inaccessible for today's children is also inherent in the way literature is taught at schools. Children learn facts instead of trying to comprehend the works and read them. With a different approach to teaching, children would find their way to classic authors, as well as to the original version of the *Stories from the Lesser Quarter*," Onufer concluded. The answer to the question of whether in the future we will dress classic children's books in a new outfit or whether we will honour the original texts has remained unanswered. How do we solve it?

JaM

Children Reading and Competing

Competition proved to represent a fresh and successful path to furthering children's interest in reading books on Friday afternoon: The Clash of Readers tested the participant's knowledge of books. Yesterday the book fair bore witness only to the preliminary round of the project, which is set to hit schools nationwide starting in autumn. At the book fair three teams of sixth-formers from the Prague primary schools Cervený vrch, Hanspaulka and Ema Destinnová's school compared their literary knowledge. Event's moderator Zdeněk Eška gave the teams three detailed questions on five books from contemporary foreign and domestic children's literature. The teams knew these books in advance and had read them carefully. It must be said that the joust did not lack in tension and competitive fervour. Applause echoed in the hall and excitement mixed with the joys of victory. Students from Hanspaulka triumphed, followed by Ema Destinnová's school and Cervený vrch. The teachers confirmed that even the preparation for the competition aroused interest in the reading of the titles in question in their classes – not just among the competitors. All the children were winners in a way, as they proved right the motto of the campaign within the framework of which the competition took place: "Growing with the Book".

IK.

16th Annual Dictionary of the Year

On Friday, May 14th, Book World bore witness to the award ceremony of the 16th annual competition organised by the Union of Interpreters and Translators and entitled Dictionary of the Year. The expert jury was choosing from 87 submitted works and announced the following results:

- The main prize, **2010 DICTIONARY OF THE YEAR**, was awarded to: Heřman, Karel – Blažejová, Markéta – Goldhahn, Helge a kol.: NĚMECKO-ČESKÝ SLOVNÍK FRAZEOLISMŮ A USTÁLENÝCH SPOJENÍ / DEUTSCH-TSCHECHISCHES WÖRTERBUCH DER PHRASEOLOGISMEN UND FESTGEPRÄGTEN WENDUNGEN. C.H.Beck, Praha 2010.
- **Jury Prize for translation dictionary:** Zuzana Holá: ČESKO-ŠPANĚLSKÝ ODBORNÝ SLOVNÍK (Czech-Spanish Technical Dictionary). Computer Press, Brno 2009.
- **Jury Prize for monolingual dictionary:** Hendrych, Dušan a kol.: PRÁVNICKÝ SLOVNÍK (Legal Dictionary). C.H. BECK. Praha 2009.
- **Jury Prize for encyclopaedic work:** Zádrapa, Lukáš – Pejčochová, Michaela: ČÍNSKÉ PÍSMO (Chinese Lettering). Academia, Praha 2009.
- **Jury Prize for phraseological dictionary:** Heřman, Karel – Blažejová, Markéta – Goldhahn, Helge a kol.: NĚMECKO-ČESKÝ SLOVNÍK FRAZEOLISMŮ A USTÁLENÝCH SPOJENÍ / DEUTSCH-TSCHECHISCHES WÖRTERBUCH DER PHRASEOLOGISMEN UND FESTGEPRÄGTEN WENDUNGEN. C.H.Beck, Praha 2010.
- **Jury Prize for dictionary published in the Republic of Slovakia:** Majtán, Milan a kol.: HISTORICKÝ SLOVNÍK SLOVENSKEHO JAZYKA (Historical Dictionary of the Slovak Language). I (A–J), II (K–N), III (O–Počytka), IV (Poihrať sa–Pytlovať). V (R–Š), VI (T–V), VII (Z–Ž, Dodatky). Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV a VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1991–2008.
- **Honorary mentions:** Veselý, František Xaver – Spáčil, Jiří (ed.): VŠEOBECNÝ SLOVNÍK PRÁVNÍ (General Legal Dictionary). I.–V. díl. Wolters Kluwer ČR, Praha 2009. Průcha, Jan (ed.): PEDAGOGICKÁ ENCYKLOPEDIA (Encyclopaedia of Pedagogy). Portál, Praha 2009. Baštecká, Bohumila (ed.): PSYCHOLOGICKÁ ENCYKLOPEDIA. APLIKOVANÁ PSYCHOLOGIE (Encyclopaedia of Psychology: Applied Psychology). Portál, Praha 2009

Intercultural Understanding through Literature Awards Ceremony

We live in different countries, but books bring us together or Intercultural Understanding through Literature was the title of a literary competition for students of primary and secondary schools. To write an essay on which book has helped the competitors the most in learning about a foreign country, and which book they would themselves recommend to foreigners as best describing the Czech environment, proved a difficult task indeed. The award ceremony featured the actors Pavel Oubram (left) and Lukáš Hejlík (centre), together with the winners – Jana Balážová in the 1st category and Matouš Hartman in the 3rd category.

2010 Tourmap Award Winners

On Friday, May 14th, at noon the Tourmap Awards ceremony was held at Book World for the seventh time.

In the category entitled **Maps with Tourist Content** the expert jury was choosing from 537 titles, announcing the following results:

1. Plan & Go! Jungfrau Region (Federal Office of Topography)
2. Czech Tourist Club's Set of Tourist Maps (TRASA, spol. s.r.o.)
3. Travelling around the Czech Republic (SHOCart, spol.s.r.o.)

198 products competed in the **Tourist Guides** category with the following outcome:

1. Bradt Guide Set (JOTA)
2. The Alps: The Big Tourist Guide (Marco Polo, s.r.o.)
3. Secret London. An Unusual Guide (Editions Jonglez)

The jury has also awarded a special PRIX JURY to the Roaming Camera 9 (Freytag&Berndt)

The Hound of Baskerville on the Rack

This year's book fair visitors were again treated to the award ceremony for last year's worst publishing achievement – the Pince-nez (or The Rack) anti-award, antipode to the prestigious Josef Jungmann translation awards. The jurors were same as last year – Miroslav Jindra, Václav Jamek and Vratislav Slezák. At the start the jury made it clear that its anti-award must be perceived as a sort of a game, with the objective to prod the "winners" and motivate them to better results. It is hardly appropriate to see the awards fatally, as today critique hardly has the power to make or break. It should also be noted that "certain slips" can be encountered even in the best of translations. This introduction was followed by examples of both more and less amusing translating blunders.

This year's Pince-nez was awarded to the Hound of Baskerville, brought out in Czech translation by Milenium Publishing. Although the imprint claims the text to be that of Josef Pachmayer from 1905 (misspelled as Josef Puchmajer), in fact the translation belongs to František Gel (dating to between 1958–1969) and had originally been published by Albatros. The jurors provided indisputable proof of this in the form of quotations from both works. The prize was therefore "awarded" to a publishing achievement wherein the publisher deliberately avoided financial settlement with František Gel's heirs. Little surprise perhaps that the winner failed to show up to accept the award. Raš

The Glass Room

The novel entitled *The Glass Room*, whose main – if somewhat unusual – character is the Tugendhat villa in Brno, was introduced at the book fair by its author Simon Mawer.

"When I visited Brno I became interested in the villa. I had the feeling that somewhere in there a story is hidden, an idea for a novel. Eventually I became so engulfed by the idea that I wrote the novel," the author recollected. The villa becomes a pivotal point in a story that spans across Czech history, and as people in the villa change, the building remains. "I would like to set right the speculations that the people in the book are based on the villa's real inhabitants. That is not the case. The destinies of the Landauer family in the novel are in no way connected to the life of the Tugendhat family," he responded to the question

whether the – often very intimate – passages in the book are based on historical sources. "What is real is the house itself, that story taking place within its walls is fictional. As far as the characters are concerned, I had not used any sources. I really was interested solely in the house." The only member of the Tugendhat family with whom the author is in contact is Greta Tugendhat's grandson. "He wrote me an e-mail saying he had really enjoyed the book and since then we are in contact. We will meet," he says. "I am looking forward to discovering yet another dimension of my book."

JaM

WHERE CHILDREN READ

At the Book World book fair children certainly do not suffer from a lack of reading space, which is located in the children's corner in Industrial Palace's right wing. Both children and their parents can avail of a little library, settle themselves into cosy chairs, relax and just read. The children's corner also offers tables for drawing and snacks, toys and general relaxation-friendly environment. When your children start complaining about sore feet, you know where to take them.

Vydal: Svět knihy, s.r.o. v Nakladatelství Jalna \ redakce: Jana Chalupová, Ilja Kučera, Jana Marxtová, Radek Soř \ technická redakce: Jiří Sládeček \ překlad: Lukáš Houdek \ grafický návrh a sazba: Jiří Sládeček ml. \ Foto: Jiří Sládeček, Jakub Sládeček \ tisk: MHTisk, s.r.o. \ uzávěrka 14. 5. 2010. • Published by Svět knihy (BookWorld), Ltd. in Jalna publishers \ Editorial staff: Jana Chalupová, Ilja Kučera, Jana Marxtová, Radek Soř, Jiří Sládeček \ Translation: Lukáš Houdek \ Graphic design a typesetting: Jiří Sládeček ml. \ Photo: Jiří Sládeček, Jakub Sládeček \ Print: MHTisk, s.r.o. \ Deadline 14. 5. 2010 \ Neprodejné – Not for sale